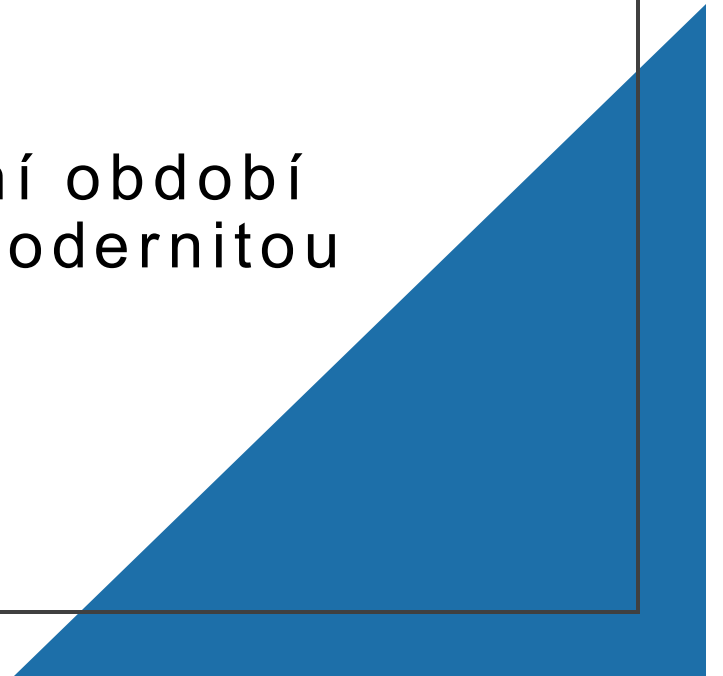

SOCIOLOGIE RODINY

Rodičovství, dětství, dospívání – životní období
definované kulturou, třídou a (pozdní) modernitou

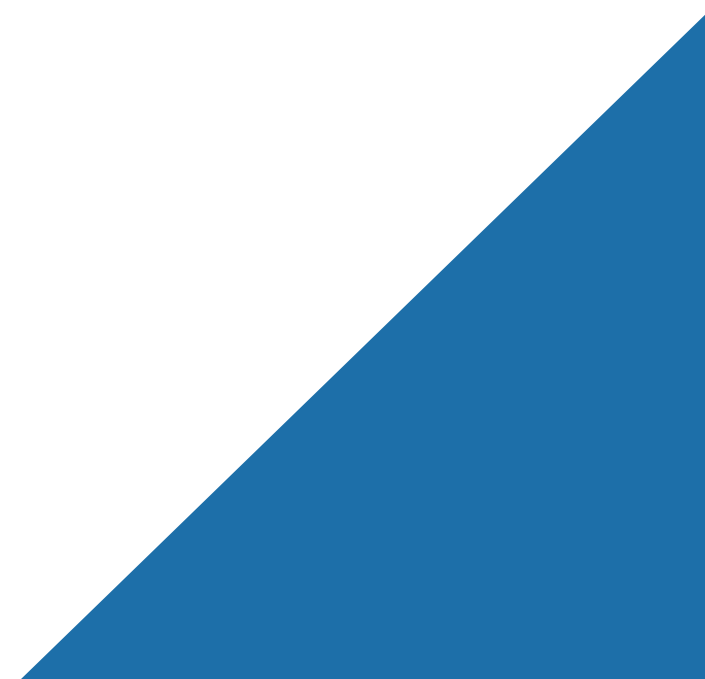
ZS 2026

Navzdory skutečnosti, že někteří lidé zůstávají bezdětní, stát se rodičem je stále považováno za známku rodinného závazku a dospělosti.

Rodičovství je stále považováno za hlavní součást sociální role dospělého.

Kulturní prvenství biologického rodičovství přetrvává navzdory rostoucímu uznání, že emoční vazby mohou být stejně silné jako genetické.

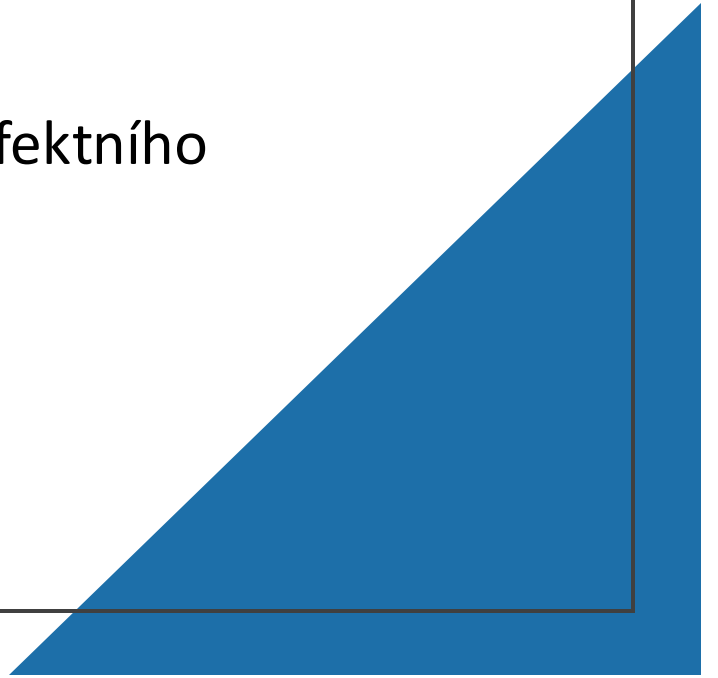

Kulturní reprezentace rodičovství

kulturní reprezentace rodičovství

- samotné rodičovství je nadále prezentováno jako radostné, plnohodnotné a normální, i když obvykle způsobuje neočekávaný stres, napětí a nesplnění (práce)
- sociální sítě & kultura perfektního rodičovství

rodičovství a gender

- od žen se stále očekává, že umístí mateřství na vrchol svých priorit, i přesto, že stále více žen to považuje za potenciálně omezující a prohlašuje, že pro své emoční naplnění mateřství nepotřebuje
- význam otce v dětském životě je dnes uznáván, i když příspěvky mužů k rodičovství nadále zaostávají za ženami
- genderové rozdíly v rodičovském chování a přístupu závisí na širší genderových rámcích společnosti a na tom, jak jsou definované genderové role

pronatalistická kultura

- naše kultura je pronatalistická - to znamená, že se od manželských párů očekává, že se budou rozmnožovat, že a mít děti je nezbytné pro seberealizaci
- pojem pronatalismus ovlivňuje přístup k bezdětným párům a lidem (důvody: neplodnost, individuální rozhodnutí, ekonomické podmínky) - otázka stigmatizace

Být dítětem je ovlivněno sociálními a kulturními definicemi dětství. Není to jen biologická fáze vývoje.

V historii byly děti považovány za malé dospělé, malé příšery, nevinné bytosti nebo rodičovský majetek bez práv.

Způsoby, jak jsou děti vychovávány, závisí na kulturních definicích „správné“ výchovy dětí, na sociální třídě, rase a etnickém původu. Zdá se, že sexuální orientace rodičů má malý nebo žádný vliv na výchovu nebo účinnost výchovy dětí.

Kulturní reprezentace dětství

Dospívání je sociálně definovaná životní etapa. Označuje přechod mezi dětstvím a dospělostí. Objevila se na konci devatenáctého století jako produkt sociálních, ekonomických a vzdělávacích změn - rozšíření závislosti na rodičích.

V některých společnostech je změna z dítěte na dospělého poznamenána rituálem průchodu.

Široké genderové ideologie ovlivňují způsob, jakým lidé prožívají dospívání, zejména pokud jde o sexualitu.

Kulturní reprezentace dospívání

statistická data

V roce 2023 se živě narodilo 91,1 tisíce dětí, o 10,2 tisíce méně než o rok dříve. Šlo již o druhý výrazný meziroční pokles počtu narozených dětí v řadě. Úbytek narozených byl spojen i se snížením úhrnné plodnosti na 1,45 dítěte na jednu ženu. Průměrný věk matek při narození 1. dítěte během posledních deseti let vzrostl o 0,8 roku na 28,9 let.

**Průměrný věk matky při narození dítěte - 2023:
30,4 let**

Zdroj: Český statistický úřad